

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Pasvalio rajono savivaldybės tarybai
Pasvalio rajono savivaldybės merui

IŠVADA DĖL GARANTIJOS SUTEIKIMO

2026 m. birželio 5 d. Nr. AI-3
Pasvalys

NUOMONĖ DĖL PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS SUTEIKTI GARANTIJĄ

Vadovaudamiesi Vietos savivaldos įstatymo 67 straipsnio 1 dalies 3 punktu, atsižvelgdami į Pasvalio rajono savivaldybės mero 2026 m. gegužės 29 d. raštą Nr. ARB-927 (5.14 Mr.) dėl išvados pateikimo, mes atlikome Pasvalio rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) galimybės suteikti 300,0 tūkst. Eur garantiją dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Pasvalio autobusų parkas“ (toliau – Bendrovė) priimtų įsipareigojimų pagal paskolos sutartį investiciniam projektui (penkių autobusų įsigijimui) įgyvendinti, vertinimą. Vertinome Savivaldybės garantijos suteikimo atitiktį imperatyvioms teisės aktų normoms (privalomiems reikalavimams). Vertinimą atlikome pagal Savivaldybės kontrolieriaus 2026 m. gegužės 29 d. pavedimą Nr. P-7.

Mūsų nuomone, Savivaldybei suteikus 300,0 tūkst. Eur (trijų šimtų tūkstančių eurų) garantiją dėl Bendrovės priimtų ilgalaikių įsipareigojimų pagal paskolos sutartį, nebus viršyti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatyti skolos ir garantijų limitai.

PAGRINDAS PAREIKŠTI NUOMONĘ DĖL SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS SUTEIKTI GARANTIJĄ

Rengdami išvadą, vertiname Bendrovės atitiktį savivaldybės valdomos įmonės statusui¹.

Bendrovė 1991 m. gruodžio 21 d. įsteigta neribotam laikui ir įregistruota Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre Bendrovė yra ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, kurios steigėjas ir vienintelis akcininkas yra Savivaldybė, atstovaujama Savivaldybės tarybos.

Bendrovės turtas yra atskirtas nuo akcininko turto. Įstatinio kapitalo dydis – 508 076 Eur, kuris padalintas į 1 751 987 paprastųjų vardinių akcijų, kurių vienos nominali vertė yra 0,29 Eur.² Įstatinis kapitalas 2020 – 2026 metais nekito.

Bendrovė atitinka Savivaldybės valdomos įmonės statusą³.

Vertinimo metu surinkome įrodymus apie Savivaldybės skolos limito ir įsipareigojimų pagal garantijas limito laikymosi būklę 2026 m. kovo 31 d., įvertiname duomenis apie skolinių įsipareigojimų pokyčius, išanalizavome galimus Savivaldybės skolos ir įsipareigojimų pagal garantijas limitus ir įvertiname galimybę Savivaldybei suteikti 300,0 tūkst. Eur vertės garantiją dėl Savivaldybės valdomos įmonės skolinių įsipareigojimų prisiėmimo, neviršijant nustatyto įsipareigojimų pagal garantijas limito. Savivaldybės skola pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus, įskaitant paskolos sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ar kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus, negali viršyti 60 procentų, įsipareigojimai pagal garantijas – 20 procentų tam tikrų metų Savivaldybės biudžeto pajamų⁴.

¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 5 punktas „Savivaldybės, laikydamosi Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme ir tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatyme nustatytų skolinimosi limitų (jeigu tokie limitai nustatomi), Vyriausybės nustatyta tvarka gali: <...> teikti garantijas dėl *savivaldybės valdomų įmonių* prisiimamų įsipareigojimų pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir sutartis pagal kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus”.

² Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugpjūčio 21 d. sprendimu Nr. T1-158 patvirtinti Uždarnosios akcinės bendrovės „Pasvalio autobusų parkas“ įstatai.

³ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 19 dalis: „**Savivaldybės valdoma įmonė** – savivaldybės įmonė, veikianti pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, taip pat akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė, kurių vienai ar kelioms savivaldybėms nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime”.

⁴ Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo (nauja redakcija nuo 2026-01-01) 5 straipsnio 2 ir 3 dalys.

Atsižvelgiant į Savivaldybės tarybos sprendimu⁵ patvirtintas Savivaldybės 2026 m. biudžeto pajamas (57 280,1 tūkst. eurų), Savivaldybės skola (pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus, įskaitant paskolos, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, bet neapsiribojant jomis) 2026 m. negali viršyti 34 368,06 tūkst. eurų; įsipareigojimai pagal garantijas – 11 456,02 tūkst. eurų. Savivaldybės prisiimti, bet dar neįvykdyti įsipareigojimai grąžinti kreditoriams lėšas pagal visus įsipareigojamuosius dokumentus 2026-03-31 buvo 1 878,8 tūkst. eurų (ilgalaikės paskolos), kas sudaro 3,3 proc. Savivaldybės 2026 m. patvirtintų biudžeto pajamų ir suteiktos garantijos – 3 248,7 tūkst. Eur⁶, kas sudaro 5,7 proc. Savivaldybės 2026 m. patvirtintų biudžeto pajamų.

Savivaldybės tarybos sprendimu planuojama suteikti garantiją dėl Bendrovės 300 tūkst. Eur ilgalaikės (5 metų) paskolos paėmimo, įsigyjant 5 (penkis) iki 40 sėdimų vietų priemiestinio tipo autobusus.

Suteikus 300,0 tūkst. Eur garantiją Bendrovei, Savivaldybės suteiktų garantijų suma siektų 3 548,7 tūkst. Eur ir sudarytų 6,2 proc. Savivaldybės 2026 m. patvirtintų biudžeto pajamų ir neviršytų nustatyto 20 proc. įsipareigojimų pagal garantijas limitu.

Mūsų atsakomybė išsamiai apibūdinta šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė“. Esame nepriklausomi nuo vertinamo subjekto pagal Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos tarnybinės etikos kodeksą ir įvykdėme kitus šiame kodekse nustatytus etikos reikalavimus. Mes manome, kad mūsų surinkti įrodymai yra pakankami ir tinkami pagrįsti mūsų nuomonę dėl Pasvalio rajono savivaldybės galimybės suteikti garantiją.

KITI DALYKAI

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.90 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad garantija yra vienašalis garanto įsipareigojimas garantijoje nurodyta suma visiškai arba iš dalies atsakyti kreditoriui, jeigu skolininkas neįvykdo prievolės arba ją įvykdo netinkamai, taip pat atlyginti kreditoriui nuostolius garantijoje nustatytais sąlygomis. Garanto atsakomybė yra subsidiari, t. y. garantas atsako tik tuo atveju, kai pagrindinis skolininkas nevykdo arba netinkamai vykdo savo prievoles.

⁵ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2026 m. vasario 11 d. sprendimas Nr. T1-13.

⁶ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimai dėl garantijų suteikimo uždarajai akcinei bendrovei „Pasvalio vandenys“: 2017 m. rugpjūčio 30 d. Nr. T1-179 – 850,1 tūkst. Eur; 2022 m. rugpjūčio 31 d. Nr. T1-161 – 33,0 tūkst. Eur; 2024 m. sausio 17 d. Nr. T1-3 – 365,6 tūkst. Eur; 2025 m. spalio 22 d. Nr. T1-306 – 2000,0 tūkst. Eur.

Įvertinus Bendrovės finansinę būklę nustatyta, kad Bendrovė 2024–2025 metais ir 2026 metų I ketvirtį dirbo pelningai⁷. Bendrovės mokumo rodikliai vertintini kaip pakankami⁸. Nors 2025 metais buvo padidėjusios mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai, turimi finansiniai duomenys nerodo Bendrovės mokumo problemų. Vertinimo metu Bendrovė yra moki ir vykdo priimtus finansinius įsipareigojimus.

Pažymėtina, kad Bendrovės veikla yra tiesiogiai susijusi su Savivaldybės organizuojamu keleivių vežimu vietiniais reguliaraus susisiekimo maršrutais. Pajamos iš užsakomųjų reisų sudaro tik apie 4,5 proc. visų Bendrovės pajamų, todėl didžioji Bendrovės veiklos dalis finansuojama Savivaldybės biudžeto lėšomis⁹.

Kadangi paskolos lėšos bus naudojamos autobusams įsigyti, šių autobusų nusidėvėjimo sąnaudos bus įtraukiamos į Savivaldybės kompensuojamų nuostolių apskaičiavimą ir apmokamos iš Savivaldybės biudžeto lėšų. Iš Savivaldybės biudžeto mokamos nuostolingų maršrutų kompensacijos būtų vienas iš Bendrovės finansinių šaltinių grąžinant paskolą ir vykdamas kitus priimtus paskolos įsipareigojimus.

SAVIVALDYBĖS IR BENDROVĖS ATSAKOMYBĖ

Savivaldybės taryba priima sprendimus dėl Savivaldybės priimamų įsipareigojimų pagal paskolų sutartis, laikantis Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme numatytą ir Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytą skolos, skolinimosi bei garantijų limitų ir gavusi Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išvadą¹⁰.

Savivaldybės administracija ir Bendrovė atsako už pateiktų dokumentų ir duomenų tikrumą bei teisingumą. Atliekant vertinimą vadovavomės nuostata, kad mums pateikta išsami ir objektyvi informacija, kad pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka jų originalus.

⁷ Bendrovės grynasis pelnas: 2024 m. sudarė 13,0 tūkst. Eur, 2025 m. – 30,1 tūkst. Eur, o 2026 m. I ketvirtį – 17,7 tūkst. Eur.

⁸ Vienam Bendrovės įsipareigojimų eurui 2024 m. teko 4,27 Eur nuosavo kapitalo lėšų, 2025 m. – 3,18 Eur, 2026 m. I ketvirtį – 4,11 Eur.

⁹ Savivaldybė kompensuoja Bendrovės patiriamus nuostolius vykdamas nuostolingus maršrutus. Apskaičiuojant kompensuotinų nuostolių dydį, į vieno kilometro savikainą įtraukiamos ir autobusų nusidėvėjimo sąnaudos.

¹⁰ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos 1994 m. liepos 7 d. įstatymo Nr. I-533 (2022 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XIV-1268, redakcija su vėlesniais pakeitimais) 15 str. 2 d. 21 p.

Savivaldybės administracijos Finansų skyrius tvarko Savivaldybės skolinių įsipareigojimų apskaitą, vykdo skolos ir garantijų limitų laikymosi kontrolę, kontroliuoja skolintų lėšų panaudojimą pagal paskirtį ir yra atsakingas už šių funkcijų vykdymą.

Uždarnosios akcinės bendrovės vadovybė atsako už paskolos, dėl kurios Savivaldybė teikia garantiją, panaudojimą pagal paskirtį, atsiskaitymą laiku su kredito įstaiga ir išsamios informacijos teikimą Savivaldybės administracijai apie finansinių įsipareigojimų vykdymą.

AUDITORIAUS ATSAKOMYBĖ

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, kad Savivaldybei suteikus 300,0 tūkst. eurų garantiją dėl Bendrovės priiimamų įsipareigojimų pagal paskolos sutartį, nebus viršytas Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas įsipareigojimų pagal garantijas limitas. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, o ne garantija, kad reikšmingą pažeidimą, jeigu jis yra, visada galima nustatyti. Su apgaule susijusių neteisėtų veiksmų nepastebėjimo rizika yra didesnė už riziką nepastebėti neteisėtų veiksmų, įvykusių dėl klaidos, nes apgaulė gali apimti organizuotas schemas, skirtas nuslėpti apgaulę, tyčinį operacijų neregistravimą arba tyčinį klaidinančios informacijos pateikimą auditoriui.

Mes priimame profesinius sprendimus ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat nustatome ir įvertiname reikšmingos neatitikties dėl apgaulės arba klaidų riziką, surenkame pakankamai įrodymų mūsų nuomonei pagrįsti, vertiname vidaus kontrolę. Mes, be visų kitų dalykų, informuojame už valdymą atsakingus asmenis dėl vertinimo apimties ir atlikimo laiko bei reikšmingų pastebėjimų, įskaitant svarbius vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatome.

Išsamesnis auditoriaus atsakomybės apibūdinimas pateiktas Pasvalio rajono savivaldybės interneto svetainėje adresu:

<https://www.pasvalys.lt/savivaldybes-imonės-ir-istaigos/savivaldybes-kontroles-ir-audito-tarnyba/apie-tarnyba/3204>

Šis apibūdinimas yra sudedamoji šios išvados dalis.